

Az a nemzet, amelyik elveszíti, eltékozolja a kultúra szellemi örökségét, kitagadottá válik, mostoha sorsra kárhoztatott - mondta Orbán Viktor azon a konferencián, amelyet a Keresztény Értelmiségek Szövetsége Klebelsberg Kuno egykori kultuszminiszter születésének 130. Az a nemzet, amelyik elveszíti, eltékozolja a kultúra szellemi örökségét, kitagadottá válik, mostoha sorsra kárhoztatott - mondta Orbán Viktor azon a konferencián, amelyet a Keresztény Értelmiségek Szövetsége Klebelsberg Kuno egykori kultuszminiszter születésének 130. évfordulója tiszteletére rendezett november 12-én a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karán.

A Kultúrpolitika – nemzetpolitika című ünnepi konferenciát a Keresztény Értelmiségek Szövetsége (KÉSZ), a Németh László Kulturális Alapítvány (NLKA), és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar (PPKE BTK) Pedagógiai Intézete rendezte.

A konferencia védnökei Seregély István és Orbán Viktor voltak.

A tanácskozás szünetében a jelelevők megtekinthették az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum Klebelsberg kiállítását.

A konferencián fellépett Ferencz Éva Magyar Örökség-díjas énekművész, valamint a Patrona Hungariae Gimnázium és a Budapesti Piarista Gimnázium összevont kórusa.

A tanácskozást Galla János, a Magyar-Osztrák-Bajor Társaság elnökének köszöntője nyitotta meg, aki Klebelsberg Kuno életét ismertetve kiemelte, „optimizmus sugárzott a csüggedőkre.”

A konferencia nyitó előadását Hoffmann Rózsa, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi karának egyetemi docense tartotta.

Gróf Klebelsberg Kuno emléke előtt tisztelegve hangsúlyozta, olyan korban lett kultuszminiszter, amikor az ország az anyagi- és erkölcsi romlás mélypontján volt. „Ezt a kivérett, súlyos beteget sikerült helyreállítania” – tette hozzá.

„A magyar hazát ma elsősorban nem a kard, hanem a kultúra tarthatja meg és teheti ismét naggyá” – idézte Klebelsbergnek 1922 júniusi, a kultuszminiszteri szék elfoglalásakor elhangzott szavait Hoffmann Rózsa, hozzátéve, ma ismét válság van, ezért égbekiáltóan aktuális a Klebelsberg Kunóra való emlékezés.

„Az emlékezés számadás és tisztelgés egyben” – kezdte ünnepi beszédét Orbán Viktor, a Fidesz elnöke. Mint mondta, ma a 130 éve született Klebelsberg Kunóra, a két világháború közötti időszak legnevesebb kultúrpolitikusára, vallás- és közoktatásügyi miniszterre emlékezünk, akinek a nevéhez egyebek mellett a közoktatás reformja fűződik.

Az elmúlt korok nagyjaira való emlékezéskor saját tetteinket és gondolatainkat az övékhez mérjük – mondta, hozzátéve: „fejet hajtunk, hogy szívünket felemelhessük”.

Az ősök tiszteletére emlékeztetve kiemelte, a tisztelet ereje nélkül nem lehet befogadni azt a tudást, amit később mi magunk is továbbadunk az utánunk jövő generációknak.

„Egy nemzet csak akkor lehet sikeres, ha van mit örökölnie, és hagyatékával nem bánik pazarlóan, hanem gyarapítja azt” – hangsúlyozta. Még egy területeitől, iparától, lakóitól megfosztott országra is virradhat új nap, még egy kivéreztetett, elszegényedett, porig alázott nemzet is képes izmait megfeszítve talpra állni. Az a nemzet, amelyik elveszíti, eltékozolja a kultúra szellemi örökségét, kitagadottá válik, mostoha sorsra kárhoztatott, nyugovóra fog térni felette a történelem. Ez Klebelsberg Kuno testamentuma - mondta Orbán, a Fidesz elnöke

Hozzátette, a tisztelet elenyészése a nemzeti lét alapját is kikezdi. Ha eltávolítják az őseket a közgondolkodásból, akkor ezzel eltávolítják a még meg sem születetteket is - mondta a pártelnök.

Kiemelte, Klebelsberg tudta, hogy a változás kulcsa a munka. Ha munka nincs, semmi sincs. Ha munka van, minden van. Munka, család, nemzet és az ősök tisztelete. Erre épülhetett fel

akkor is, és erre épülhet fel most is a jövő Magyarország.

Mint mondta, a változáshoz nem a múlt küzdelmeit kell újra és újra megvívni, hanem a magunkét. A sikeres nemzetek nem a múlt csatáit akarják megnyerni, hanem a holnap, a jövő csatáit.

Pálinkás József akadémikus Nemzet és kultúra című előadásában elsősorban arra a kérdésre kereste a választ, mit is jelent ez a két fogalom. Mint mondta, a nemzet és a kultúra fogalmát nem lehet egymástól függetlenül meghatározni, „a nemzet kulturális sorsközösség”.

Mint hangsúlyozta, a nemzeti identitás letéteményese a kultúra. Ez utóbbi fogalmának meghatározását gyakorlati kérdésnek nevezte, hozzátéve, „a kultúra nem állapot, hanem feladat és cselekvés”. Kiemelte, egy politikusnak is tudnia kell, legfeljebb addig lehet megbecsült államférfi, „amíg a nemzetet a kultúrája fenntartja, utána csupán egy félreeső terület névtelen tisztviselője lesz”. Ebből is következik, hogy a kultúrpolitika legfontosabb színtere ma az iskola - fűzte hozzá.

Az Orbán-kormány oktatási minisztere a ma feladatai között legfontosabbnak a nemzeti önazonosság, identitás megőrzését nevezte. A konkrét feladatok közé sorolta az iskolák nevelő, műveltségátadó, kultúraközvetítő szerepének helyreállítását, mert, mint mondta, enélkül ugyanis nincs kulturális megújulás.

A kultúra és politika kapcsolatát vizsgálva kifejtette, egy nemzet akkor demokratikus, ha a kultúra és politika, bár eltérő eszközökkel, de azonos célokért, a közízlés és közjó eléréséért küzd.

Jog és kötelezettség címmel tartott előadást Zlinszky János, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jogtudományi Karának tanára. Előadásában az alapvető jogokat és kötelezettségeket számba véve hangsúlyozta, az emberek akkor tartják magukra nézve kötelezőnek a jogrend előírásait, ha a hatalmon lévők is ezt teszik. A franciaországi zavargásokat példaként említve kijelentette, a közösségi élhető élet is kötelezettsége az államnak, a hatalmon levőknek. Ha ez nincs meg, a tömeg szembefordul a renddel.

Mint mondta, a jog kötelezettségekkel jár, de vannak a történelemben olyanok, akik kötelességteljesítés helyett önként vállalnak áldozatokat. „A feladat ennek a gondolkodásnak a művelése, továbbadása” – hangsúlyozta.

Seregély István római katolikus érsek a tanácskozáson tartott, Vallás és oktatás című előadásában hangsúlyozta, a tudáson, kreativitáson és az együttműködésen alapuló helyes emberi tevékenység viszi előre a világot. Egy emberélet ehhez rövid, ezért a megszerzett, megismert értékeket, képességeket tovább kell tudni adni a következő nemzedéknek is – mondta, hozzátéve, ehhez szükséges a közoktatás és a köznevelés.

Kiemelte, ahhoz, hogy az ember tudja, merre kell haladnia, meg kell keresnie a világ rendjét, el kell jutnia a kezdethez, Istenhez. A vallás lényege az ember haladásának szolgálata, Isten akarátának teljesítése - mondta. Az ember feladata, hogy a világot saját életével és munkájával építse. Ezt csak úgy teheti meg, ha eddig megszerzett értékeit nemzedékről nemzedékre hatékonyan továbbadja.

Klebergsberg Kuno öröksége, hogy az 1920-as évek közepén olyan szociálpolitikát teljesített ki a kultúrpolitikában, amely máig sem lett jobb - mondta előadásában Glatz Ferenc akadémikus. Ő volt az, aki országszerte iskolákat hozott létre, elindította az iskolán kívüli népművelést, amit ma az élethossziglan tanulás programjának nevezünk.

Olyan kulturszociálpolitikát kezdett, amelyet azután Hóman Bálint vallás-és közoktatásügyi miniszter teljesített ki, és ez lényegében 1994-ig a magyar oktatáspolitikai központjában állt -

jelentette ki Glatz Ferenc. Hozzátette: ezt követően kezdődött el egy vállalkozásközpontú oktatáspolitikai, amelynek egyelőre még nem látjuk a jövőjét és ez még Európában is a vitatott politikai célok között szerepel.

A konferencián előadást tartott továbbá Bernáth Árpád a Szegedi Tudományegyetem tanára: Felsőoktatásunk a XX. Században címmel, Lezsák Sándor országgyűlési képviselő: Népoktatás és népművelés címmel, Párdányi Miklós történész, gimnáziumi igazgató: A tanügyi reform sikere címmel, Szûcs Ferenc a Károli Gáspár Református Egyetem rektora: Kulturális építkezés a trianoni tragédia után címmel. A zárszót Osztie Zoltán, a KÉSZ elnöke mondta el.

Klebelsberg Kuno (1875-1931)

1922-1931 között volt a Bethlen-kormány legendás kultuszminisztere. Az akkori hivatalos megnevezés szerint az oktatás- és vallásügyi tárca volt az övé, azonban a mai miniszteriális területfelosztás szerint a kulturális ügyek mellett a tudomány, az ifjúság- és sportügyek, az egészségügy, a szociális ügyek, valamint a kulturális örökség ügye is a fennhatósága alá tartozott. Tízéves minisztersége alatt az egyetemeken kultúrtörténetben is kiemelkedő programot valósított meg. Népiskolai programja keretében többek között három egyetemet, huszonegy klinikát, három főiskolát és ötezer népiskolát épített fel, megreformálta a középiskolai oktatást, bevezetve a reálgimnáziumot. Minisztersége utolsó évében a nemzeti jövedelem 15 százalékát fordította kultúrára, oktatásra, tudományra.

Farkas Boglárka